

Det kongelige kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep.

0032 OSLO

Deres ref.:

Deres brev av:

Vår ref.: (Oppgis ved svar)

06/1546-5/010 &13

Dato:

12.09.2006

HØRING - ELEKTRONISK STEMMEGIVING

Ovennevnte sak ble behandlet i Formannskapetets møte 05.09.2006 sak 133/06 d.å. hvor det ble fattet følgende vedtak:

Rådmannens innstilling til formannskapet:

Rådmannen anbefaler at formannskapet avgir følgende uttalelse:

Sandefjord kommune slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger om innføring av elektronisk stemmegivning.

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Formannskapetets vedtak:

Sandefjord kommune slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger om innføring av elektronisk stemmegivning.

Vedlagt følger kopi av sakspapirene.

Med vennlig hilsen
Sandefjord kommune

Ole Jacob Olsen
juridisk konsulent

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 06/1546

HØRING - ELEKTRONISK STEMMEGIVING

Saksbehandler: Ole Jacob Olsen

Arkiv: 010 &13

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

133/06 Formannskapet

05.09.2006

Innstilling:

Rådmannens innstilling til formannskapet:

Rådmannen anbefaler at formannskapet avgir følgende uttalelse:

Sandefjord kommune slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger om innføring av elektronisk stemmegivning.

Møtebehandling:

SAKSUTREDNING:

Bakgrunn:

Departementet satte i juni 2004 ned en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å vurdere om, og eventuelt hvordan det bør innføres muligheter for å avgi stemme elektronisk ved politiske valg. Arbeidsgruppen overleverte sin utredning i rapporten "Elektronisk stemmegivning – utfordringer og muligheter" 8. februar 2006.

Elektronisk stemmegivning reiser flere prinsipielle og til dels vanskelige spørsmål både av demokratisk, juridisk, teknisk og administrativ art. Det er derfor omdiskutert om det bør innføres mulighet til å avgi stemme elektronisk ved politiske valg. Økende bruk av informasjonsteknologi er en viktig del av samfunnets generelle utvikling. Også på valgområdet bør det vurderes om det kan være aktuelt å gjøre endringer i tidligere tilvante måter å stemme på.

Når spørsmål rundt elektronisk stemmegivning diskuteres, er en dimensjon særlig viktig, nemlig hvor stemmegivningen finner sted: i valglokalet under oppsyn av valgfunksjonærer (kontrollerte omgivelser) eller et sted det ingen kan føre kontroll med hvordan avstemmingen skjer (ukontrollerte omgivelser). Det er særlig stemmegivning i ukontrollerte omgivelser som reiser prinsipielle spørsmål.

Kort om arbeidsgruppens vurderinger, konklusjon og anbefaling.

Arbeidsgruppen mener det er et overordnet mål å gjøre det enklere og mindre kostnadskrevenende for velgere å utøve sine demokratiske rettigheter. For å oppnå dette kan alle velgere tilbys å avgi stemme elektronisk hjemmefra.

Det er imidlertid en ufravikelig forutsetning at det stilles strenge krav til sikkerhet og at velgernes tillit til valgsystemet opprettholdes. Arbeidsgruppen mener det med dagens teknologi ikke er mulig å garantere en slik sikkerhet. Gruppens konklusjon er derfor at det ikke bør innføres elektronisk stemmegivning i stor skala nå. Teknologien er imidlertid i stadig endring, og det er viktig å høste praktiske erfaringer med ulike tekniske løsninger og velgernes tillit til disse. Arbeidsgruppen foreslår derfor at det igangsettes trinnvis forsøk. I overskuelig fremtid vil elektronisk stemmegivning likevel kun være et supplement til ordinær stemmegivning ved papirstemmesedler.

Både nasjonal og internasjonal lovgivning forutsetter at myndighetene skal legge til rette for frie, rettferdige og hemmelige valg, jf. valgloven § 1-1 og Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen 1. tilleggsprotokoll art. 3. Hemmelig valg betyr at velger skal få avgi stemme usett og uten at vedkommende utsettes for utilbørlig påvirkning (trusler, press osv.). Hemmelig valg forhindrer kjøp og salg av stemmer.

Når stemmer avgis hjemmefra, på arbeid, skole etc. er det ikke mulig for myndighetene uten videre å sikre at stemme avgis hemmelig. Flere forutsetninger er etter arbeidsgruppens vurdering nødvendige å oppfylle før elektronisk stemmegivning kan tillates:

- Elektronisk stemmegivning må innføres som et alternativ til ordinær stemmegivning, dermed må stemmegivning med papirstemmesedler opprettholdes.
- Velgeren må selv få bestemme hvordan vedkommende vil avgi stemme.
- Dersom det gis mulighet for elektronisk stemmegivning hjemmefra, må velgere som stemmer elektronisk gis mulighet til å ombestemme seg, det vil si stemme på nytt for

eksempel i et valglokale for forhåndstemmegivning eller på valgtinget.

- Det bør ikke kunne avgis elektroniske stemmer i ukontrollerte omgivelser på valgdagen, siden dette i praksis sterkt begrenser eller eventuelt gjør det umulig for velgeren å stemme på nytt.

Gjennomføring av valg er ressurskrevende både med hensyn til kostnader og bruk av personell. Arbeidsgruppen mener innføring av elektronisk stemmegivning ikke medfører økonomiske besparelser på kort sikt. Den peker på at det på sikt først kan bli aktuelt med besparelser dersom det gis mulighet til elektronisk stemmegivning i ukontrollerte omgivelser.

Et elektronisk valgsystem vil være teknisk mer komplisert enn et tradisjonelt system med papirstemmesedler der det er mulig for lekfolk å forstå og kontrollerer det som foregår. Dette gir utfordringer ikke bare i forhold til velgerne, men også i forhold til kommunene som er satt til å administrere gjennomføringen av valg. Med et elektronisk valgsystem er det bare eksperter som har forutsetninger for å forstå alt som skjer inne i datamaskinene og i datanettet. Lekmannskontrollen må med andre ord erstattes av tillit til ekspertene – både de som har utformet og laget systemet, og de som har kontrollert at det fungerer korrekt.

Arbeidsgruppen anbefaler at det etableres et sentralt godkjenningsregime for kravspesifikasjoner, inkludert overvåking, kontroll og gjennomføring. Til dette hører godkjenning av virksomheter som skal gjennomføre sertifisering, godkjenning av prosedyrer og rutiner hos leverandørene og godkjenning av teknisk utstyr og løsninger.

Selv om arbeidsgruppen ikke anbefaler elektronisk stemmegivning i stor skala nå, mener den likevel at myndighetene bør sette i gang forsøk. Arbeidsgruppen peker på at det etter hvert kan oppstå et betydelig press i retning av å innføre elektronisk stemmegivning. Et slikt press kan for eksempel komme som følge av den generelle samfunnsutviklingen der IKT tas i bruk på stadig flere områder, fordi det innføres i andre land eller som følge av dramatiske fall i valgdeltakelsen. For å unngå at man havner i en situasjon der elektronisk stemmegivning innføres uten forutgående utprøving, understreker arbeidsgruppen behovet for en offensiv satsing fra myndighetenes side. Arbeidsgruppen foreslår derfor en trinnvis prosess bygd på systematiske forsøk.

Rådmannens merknader:

Rådmannen slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger, og foreslår at formannskapet avgir slik uttalelse som fremgår av innstillingen.

Uttrykte dokumenter i saken:

- Kommunal og regionaldepartementet. Rapport elektronisk stemmegiving – utfordringer og muligheter.
- Kommunal og regionaldepartementet – brev av 13. mars 2006